

กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลบางกรด

องค์การบริหารส่วนตำบลบางกรด จังหวัดฉะเชิงเทรา

เนื่องจากตำบลบางกรดมีเส้นทางคมนาคมที่ไม่สะดวกและห่างไกลจากแหล่งชุมชน เมื่อประชาชนในพื้นที่มีความต้องการซื้อสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภค จะต้องเดินทางไปจับจ่ายยังอำเภอบ้านโพธิ์ซึ่งมีระยะทางกว่า 12 กิโลเมตร ประกอบกับปัญหากลุ่มร้านค้าในตำบลยังขาดการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งและไม่เป็นระบบระเบียบ มีลักษณะต่างคนต่างขาย สินค้าจึงมีราคาแพงและไม่มีความหลากหลายตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชน

คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกรด ได้พบปัญหาภายในตำบลที่ขาดการรวมกลุ่ม และประชาชนต้องเดินทางไปซื้อสินค้าห่างไกลจากตำบลมาก จึงมีแนวคิดในการพัฒนาร้านค้าภายในตำบล ให้มีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ประชาชนได้ซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและราคาถูก และยังช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อีกทางหนึ่ง

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน : ปี
พ.ศ. 2546

อำเภอ: บ้านโพธิ์

จังหวัด: ฉะเชิงเทรา

ประชากร: 1,586 คน

พื้นที่: 5.95 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2543 อบต.บางกรดได้จัดตั้ง "กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลบางกรด" โดยดำเนินการก่อตั้งร้านค้าภายในชุมชนให้เป็นแหล่งรวมสินค้าที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค ระดมทุนในการจัดซื้อสินค้าจากร้านค้าส่งที่มีสินค้าหลากหลาย ราคาถูกมาจำหน่ายในชุมชน และได้มีการเปิดให้คนในชุมชนร่วมเป็นเจ้าของ ด้วยการเสนอขายหุ้นในลักษณะการเข้าร่วมเป็นกลุ่มสมาชิกร้านค้าชุมชนตำบลบางกรด และมีการปันผลให้กับสมาชิกในช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. ดำเนินการจัดตั้งร้านค้าชุมชนตำบลบางกรด
2. ก่อสร้างอาคารร้านค้าชุมชน 1 ชั้น บนที่ดินจำนวน 200 ตารางวา ได้รับการบริจาคจากวัดผาณิตาราม ซึ่งเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในตำบลบางกรด
3. ระดมทุนจากประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก หุ้นละ 100 บาท จำนวน 65 หุ้น เป็นเงิน 6,500 บาท (สมาชิกหนึ่งคนสามารถซื้อหุ้นได้ไม่เกิน 100 หุ้น) นำมาเป็นทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อสินค้ามาจำหน่ายภายในกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการระดมหุ้นเพิ่มเติมในปี 2543 อีก 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 มีจำนวนหุ้นเพิ่มเป็น 1,287 หุ้น ครั้งที่ 2 มีจำนวนหุ้นเพิ่มเป็น 3,257 หุ้น
4. กำหนดระบบการจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิก โดยแบ่งเป็น 2 ระบบ ระบบที่หนึ่งคิดเงินปันผลจากจำนวนเงินลงหุ้น 100 บาทจะได้ปันผล 17 บาท และระบบที่สองคิดเงินปันผลจากยอดซื้อสินค้าจากร้านค้าชุมชนของสมาชิก หากสมาชิกซื้อสินค้าครบ 100 บาทจะได้รับเงินปันผล 4 บาท ทั้งนี้จะมีการปันผลทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยจะดำเนินการปิดงบบัญชีทุกเดือนตุลาคม

- จัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มร้านค้าชุมชน ประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกจากการเลือกตั้งปีละครั้ง จำนวน 15 คน มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นทีมบริหารร้านค้าชุมชนและเป็นที่ปรึกษา มีการจัดประชุมคณะกรรมการทุก 3 เดือน
- ให้ความรู้และคำแนะนำการบริหารจัดการกลุ่มร้านค้าชุมชน และการจัดทำบัญชีเบื้องต้น และออกตรวจเยี่ยมร้านค้าชุมชนเป็นประจำทุกเดือน เพื่อตรวจสอบบัญชีรายรับ-รายจ่ายของร้านค้าชุมชน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกในด้านความโปร่งใส
- กำหนดระเบียบให้มีการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อในกลุ่มสมาชิกได้ โดยสมาชิกหนึ่งคนจะซื้อสินค้าภายในร้านค้าชุมชนได้คนละไม่เกิน 2,000 บาท และมีการจัดทำบัญชีการซื้อสินค้าโดยระบบเงินเชื่อ แยกต่างหากจากบัญชีรายรับ-รายจ่ายของร้านค้าชุมชน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

- งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนมีयाชาวา จำนวน 300,000 บาท มาใช้ในการดำเนินงานดังนี้
 - ค่าก่อสร้างอาคารร้านค้าชุมชน เป็นเงิน 300,000 บาท
 - ค่าซื้อสินค้าเพื่อนำมาวางจำหน่ายภายในร้าน จำนวน 59,200 บาท
 - ค่าตอบแทนพนักงานประจำร้านค้า 1 คน เดือนละ 3,000 บาท เป็นเงิน 36,000 บาท/ปี
 - ค่าสาธารณูปโภค(ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ) เดือนละประมาณ 400 บาท เป็นเงิน 4,800 บาท/ปี
- งบประมาณซึ่งเกิดจากการระดมทุนภายในกลุ่ม 3 ครั้ง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 325,700 บาท เพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนดำเนินงาน

การระดมทุน/การระดมหุ้น

- ระดมทุนจากสมาชิกกลุ่ม หุ้นละ 100 บาท จำนวนทั้งสิ้น 3,257 หุ้น มูลค่ารวม 325,700 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ

- ชั้นวางสินค้า จำนวน 6 ชั้น
- เครื่องคิดเงินสด จำนวน 1 เครื่อง

บุคลากร

- พนักงานร้านค้าชุมชน จำนวน 1 คน
- คณะกรรมการกลุ่มร้านค้าชุมชน จำนวน 15 คน
- เจ้าหน้าที่ อบต. ช่วยให้คำแนะนำด้านการบริหารจัดการกลุ่มร้านค้าชุมชนและการจัดทำบัญชี จำนวน 2 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มีนาคม 2543	เกิดแนวคิดที่จะรวมกลุ่มร้านค้าชุมชน เพื่อลดปัญหาการเดินทางไปซื้อสินค้ายังตัวอำเภอที่ห่างไกล และรวมกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าภายในตำบลให้มีความเข้มแข็งและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างรายได้แก่คนในชุมชน	นายก อบต./ปลัด อบต.
ปลายเดือนมีนาคม 2543	จัดเวทีประชุมประชาคมตำบล เพื่อสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายและประชาสัมพันธ์ให้มีการรวมกลุ่ม	อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
เมษายน 2543	จัดทำโครงการเพื่อขอการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกองทุนมียาชาวา	นายก อบต./ ปลัด อบต.
มิถุนายน 2543	- กองทุนมียาชาวาตอบรับในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ - ประสานงานขอความช่วยเหลือจากวัดผาณิตารามเพื่อขอรับการสนับสนุนที่ดินเพื่อใช้ก่อสร้างอาคารร้านค้าชุมชน - เริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารร้านค้าชุมชน	ปลัด อบต. นายก อบต./ ปลัด อบต. อบต.
กรกฎาคม 2543	- จัดประชุมประชาคมร่วมวางแผนการบริหารจัดการ ระเบียบ กฎเกณฑ์ของร้านค้าชุมชน เป็นดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการร้านค้าชุมชน ระดมทุนจำนวน 65 หุน มูลค่าทั้งสิ้น 6,500 บาท - เปิดดำเนินการกิจการกลุ่มร้านค้าชุมชน - ประชาสัมพันธ์กลุ่มร้านค้าชุมชนให้ประชาชนมาใช้บริการ ผ่านทางผู้นำชุมชนของหมู่บ้านต่าง โดยใช้วิธีการพูดคุย แนะนำตัวต่อตัว	อบต./ สมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม/อบต./ สมาชิกกลุ่ม/กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน
สิงหาคม 2543	จากผลของการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าไปซื้อสินค้าในร้านค้าและสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มเป็นสมาชิกร้านค้าชุมชน ประชาชนในตำบลบางกรูดจึงเรียกร้องให้มีการดำเนินการระดมทุนเพิ่มเติมครั้งที่ 2 และสามารถระดมทุนได้เพิ่มขึ้น 1,222 หุน	ผู้บริหารร้านค้าชุมชน/ สมาชิกกลุ่ม
กันยายน 2543	จัดระดมทุนครั้งที่ 3 สามารถระดมทุนได้เพิ่มขึ้น 1,970 หุน รวมจำนวนทุนทั้งสิ้น 3,257 หุน คิดเป็นมูลค่า 325,700 บาท	ผู้บริหารร้านค้าชุมชน, สมาชิกกลุ่ม
ทุกเดือนตุลาคม จนถึงปัจจุบัน	- จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานร้านค้าชุมชน และเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่มระหว่างสมาชิก - แบ่งเงินปันผลคืนแก่สมาชิก	อบต./ สมาชิกกลุ่ม ผู้บริหารร้านค้าชุมชน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/ องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

กองทุนมียาชาวา

สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินงานกลุ่มร้านค้าชุมชนในระยะเริ่มแรก

วัดผาณิตาราม

บริจาคที่ดินเพื่อใช้ก่อสร้างร้านค้าชุมชน

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลบางกรูดไม่ได้รับความสะดวก เมื่อมีความต้องการซื้อสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภค โดยต้องเดินทางไปซื้อยังตัวอำเภอซึ่งมีระยะทางห่างไกล
2. ร้านค้าในตำบลบางกรูดเป็นร้านค้าเล็กๆ และต่างคนต่างขาย สินค้าจึงมีราคาแพงและไม่มีความหลากหลาย ทำให้บางครั้งเกิดความขัดแย้งกันและขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเป็นระบบ
3. ประชาชนในตำบลบางกรูดส่วนใหญ่มีอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไม่มีรายได้เสริม ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในชุมชนตำบลบางกรูดไม่ค่อยดีนัก ขาดการหมุนเวียนเงินทุนภายในชุมชน

หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลบางกรูดและตำบลใกล้เคียงสามารถซื้อสินค้าได้สะดวกสบายขึ้น เนื่องจากร้านค้าชุมชนตั้งอยู่ภายในตำบล
2. มีการรวมกลุ่มของร้านค้าภายในชุมชนที่เข้มแข็งและเป็นระบบขึ้น ภายใต้รูปแบบของกลุ่มร้านค้าชุมชน ประชาชนจึงเลือกซื้อสินค้าได้ราคาถูกกว่าเดิม เนื่องจากมีระบบการซื้อสินค้าจากร้านค้าส่งและซื้อจำนวนมาก สินค้าจึงมีความหลากหลาย
3. สมาชิกของกลุ่มร้านค้าชุมชนมีรายได้เสริมจากการปันผลของร้านค้าชุมชน ซึ่งมีกำไรคิดเป็นร้อยละ 20 ต่อปี โดยได้รับการปันผลปีละ 2 ครั้ง นอกจากนี้หากสมาชิกประสบกับความเดือดร้อนสามารถซื้อสินค้าในระบบเงินเชื่อได้รายละไม่เกิน 2,000 บาท

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. การซื้อสินค้าเพื่อนำมาจำหน่ายในร้านค้าชุมชน ใช้เวลานานเนื่องจากร้านค้าส่งห่างไกลจากตำบล	1. ทำบัญชีคุมจำนวนของสินค้าเพื่อตรวจสอบจำนวนสินค้า หากมีจำนวนเหลือน้อยหรือใกล้จะหมดจึงเดินทางไปซื้อสินค้า
2. สมาชิกภายในกลุ่มร้านค้าชุมชนนิยมซื้อสินค้าในระบบเงินเชื่อ ส่งผลให้เงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มร้านค้าชุมชนมีน้อยลง	2. กำหนดระเบียบให้มีการซื้อสินค้าในกลุ่มสมาชิกได้รายละไม่เกิน 2,000 บาท เมื่อครบ 2,000 บาท สมาชิกจะไม่สามารถซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อได้อีก
3. สมาชิกที่ซื้อสินค้าในระบบเงินเชื่อไม่ชำระค่าสินค้าภายในเวลา 1 เดือน	3. มีระบบการเร่งรัดหนี้สิน โดยคณะกรรมการร้านค้าชุมชนเจรจากับกลุ่มออมทรัพย์ของตำบลบางกรูด เมื่อสมาชิกไม่สามารถชำระค่าสินค้าก็จะนำเงินออมทรัพย์ของสมาชิคนั้นมาชำระค่าสินค้าที่ค้าง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความต้องการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของผู้บริหาร อบต. ความร่วมมือของผู้นำชุมชนกับ อบต. ในการชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ กับประโยชน์ที่จะได้จากการดำเนินการโครงการนี้ การบริหารจัดการร้านค้าอย่างมีระเบียบ ถูกต้องโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวัชรชัย โฉมอิน
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบางกรูด
ที่อยู่ : ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ : (038) 821-727

ชื่อ-นามสกุล : นางต้องใจ ขวัญใจพานิช
ตำแหน่ง : ประธานกลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลบางกรูด
หน่วยงาน : กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลบางกรูด
ที่อยู่ : ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ : (038) 821-727

ชื่อ-นามสกุล : นางวิไล เอี่ยมทองคำ
ตำแหน่ง : พนักงานประจำกลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลบางกรูด
หน่วยงาน : กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลบางกรูด
ที่อยู่ : ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ : (038) 821-727

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24140
ขนาดพื้นที่	5.95 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,192,860.00 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	4,072,005.14 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	6 คน 3 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	1,586 คน
จำนวนครัวเรือน	456 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลบางกรูดตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบ้านโพธิ์ ห่างจากตัวอำเภوبرะมาณ 12 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร และอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงกุ้งกุลาดำ และเลี้ยงปลากระพง ส่วนสัตว์บกนั้น ได้แก่ การเลี้ยงสุกร และไก่ สภาพทางสังคม ตำบลบางกรูดตำบลในเขตตำบลบางกรูดเป็นสังคมเกษตรกรรม แต่ส่วนใหญ่ที่เคยทำนาได้เปลี่ยนมาประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์กันมากขึ้น และบางส่วนได้อพยพเดินทางไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ ปัจจุบันได้ขยายตัวสู่ความเจริญมากขึ้นและมีแรงงานรับจ้างกลับสู่ภูมิลำเนาเดิม จึงมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น ในตำบลบางกรูดมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง มีโรงเรียนอาชีวศึกษา 1 แห่ง วัด 2 แห่ง ศาลเจ้า 1 แห่ง